

СТАНОВИЩЕ

на проф. д.н. Борис Владимиров Велчев, преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“,
за хабилитационния труд на доц. д-р Юлияна Матеева
на тема „Престъпления против човешкия генофонд. Биомедицински аспекти.“
за избор като професор по специалност „Наказателно право“ от
професионално направление 3.6. „Право“
в Юридическия факултет на Варненския свободен университет
„Черноризец Храбър“

1. Актуалност на труда. Методика на изследване.

Актуалността на труда не подлежи на съмнение. Самият избор на темата показва оправданото научно самочувствие на доц. Матеева. Тя се е спряла на съвършено неразработен в нашата правна наука проблем – престъпленията против човешкия генофонд. При това, в отклонение от досегашната практика, тя го е направила прогностично – преди явлението реално да се е проявило. Определянето на обекта на тези престъпления и тяхната систематизация, както и уместните предложения за промяна на законодателството са доказателство за способността на автора не само да предвижда бъдещи общественоопасни явления, но и да облече изводите си в убедителна наказателноправна норма.

2. Научни приноси

На първо място като приносен бих определил подхода на доц. Матеева да прогнозира /и то не само на основата на чуждо законодателство в сравнителноправното изследване/ бъдещи

явления, които да изискват наказателноправно регулиране. Това не е практика в българската правна литература.

Интердисциплинарния характер на изследването в много голяма степен е допринесло целият труд да бъде определен като приносен.

Систематичната структура на труда също има приносен характер. Тази структура е позволила на доц. Матеева да направи убедителен наказателноправен анализ на опасностите пред генетичната уникалност на човека и да предложи редица основателни предложения *de lege ferenda*.

Елемент от приносния подход на доц. Матеева е и обстоятелството, че тя не само предлага нови състави на престъпления, но и обосновава подходящи наказания за тях.

Напълно споделям оценката за приносния характер на посоченото в авторската справка за оригиналните научни приноси. Новите състави на престъпления, предложени от авторката, са отлично конструирани и подчинени на основната ѝ цел – да представи модел от норми, предназначени да запазят човечеството в неговия естествен вид.

Особено бих искал да отбележа и направеното предложение за изменение в Конституцията, което би създalo стабилност на задължението на държавата да осигурява чистотата на човешкото генетично наследство.

В процедурата доц. Матеева участва и с десет статии само две от които са посветени на тематиката на хабилитационния труд. Останалите са посветени на други въпроси на наказателното право. Те са добро свидетелство за широките научни интереси на авторката и на способността ѝ да открива, да анализира и да предлага решения за значими проблеми в наказателното право.

3. Оценка на авторското участие в дисертационния труд и останалите представени публикации.

Нямам никакви основания да подложа на съмнение авторството на дисертационния труд. То е резултат на научните търсения на доц. д-р Юлияна Матеева.

4. Съответствие с наукометричните изисквания.

Трудът напълно съответства на изискванията на наукометрия, необходими за участието в конкурс за заемането на научната длъжност „професор“.

5. Препоръки за използване на резултатите от труда.

Изводите в труда имат значителна стойност в за развитие на наказателното законодателство. Те се отнасят до непознато за българското наказателно право явление – защитата на човешкия генофонд. В това отношение българското наказателно право изостава от чуждите законодателства – за това убедителни примери са посочени от доц. Матеева. Значението на труда е и в теоретичен план – за преосмисляне на стандарта на наказателна политика - първо да изчакаме едно явление да прояви обществената си опасност и едва тогава да го инкриминираме. Основателно авторката търси онзи баланс, който да не позволи наказателноправното регулиране да ограничи научния прогрес. Написаното от доц. Матеева убедително доказва, че законодателят може да действа и проактивно.

6. Критични бележки.

Нямам такива критични бележки, които биха могли да се отразят на цялостната ми положителна оценка на труда на доц. Юлияна Матеева.

7. Заключение.

Хабилитационният труд „Престъпления против човешкия генофонд. Биомедицински аспекти.“ съдържа теоретични обобщения и решения на значими научни и приложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения на наказателноправната теория и представляват значителен и оригинален принос в науката. Той отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за представения хабилитационен труд и предлагам на почитаемото научно жури да предложи доц. д-р Юлияна Матеева да бъде избрана на научната длъжност „професор“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

проф. д.н. Борис Велчев